

Wij lezen voor U ...
„HISTORIA CARTUSIANA BELGICA”
DOOR JAN DE GRAUWE.

door J. BERNAER

In het recent verschenen boek van de hand van dhr De Grauwe, eminent kartuizerkenner, wordt aan de lezer een algemeen overzicht geboden van wat de kartuizerorde in ons land eens is geweest. Hij brengt een stuk geschiedenis naar voren, waarvan heden nog slechts enkele stille monumenten getuigen zijn, doch een geschiedenis die een welgevulde 500 jaar overbruggen.

De auteur legt in zijn inleiding reeds de nadruk op de beperkingen van de opzoekingen, die zowel op geografisch als op historisch gebied dikwijls een hinderpaal vormen om een zo volledig mogelijk werk te schrijven over het leven van een kartuizer, zijn werk, zijn huisvesting en zijn Orde. Dit, vooral omdat, reeds in België alleen al het opzoekingswerk binnen de archieven een hele inspanning vergt. Jan De Grauwe nodigt dan ook ieder lezer-geïnteresseerde uit om zijn beschouwingen of eventuele vervolledigingen van gegevens kenbaar te maken. De auteur is er zich ten volle van bewust dat hij slechts een voorlopige synthese kan aanbieden. Zijn publikatie berust op de doelstelling, aan niet-specialisten een ruwe inventaris voor te leggen om zo een betere benadering van deze Orde in België na te streven.

De auteur geeft eerst een algemene bibliografie, nuttig voor ieder beginnend vorser. Vervolgens brengt hij een summier schets van het kartuizerleven in de meest algemene zin. Waarna hij iets dieper ingaat op de kartuizeraanwezigheid in onze streken tussen de 14de eeuw en de 18de eeuw. Tenslotte wijdt hij aan elk klooster een korte beschrijving, geschiedenis, belangrijke personen, archieven, enz.

In het kader van ons tijdschrift gaat onze interesse vooral uit naar de kartuis van Herne. Na de feitelijke geografische ligging en de plaats binnen de Orde verhaalt de auteur bondig de geschiedenis van de kartuis aan de hand van zijn meest illustere figuren. Hierop aansluitend somt hij de bronnen en archivalia op, waaraan hij echter niets nieuws toevoegt. Hij herhaalt slechts de vooralsnog ongeëvenaarde studie van dhr Delvaux in „Monasticon Belge” verschenen in 1972. Dit is enigszins verwonderlijk. Want dank zij de tentoonstelling, welke HOLVEO in 1983 inrichtte over dit onderwerp, kwamen er nochtans verschillende merkwaardige archivalia aan het

Zegel van het kartuizerklooster van Herne
(Copyright Archief van Arenberg - Edingen)

licht. Desondanks worden in de „Historia Cartusiana Belgica” geen enkel van deze gegevens vernoemd, zo bv. met betrekking tot de heren van Edingen, in het bijzonder de familie d’Arenberg. Deze documenten komen in het werk niet aan bod. Nochtans staat het archief van Arenberg te Edingen, dat zeker een 20-tal stukken over de kartuis van Herne bevat, in deze kontekst boven dat van het aartsbisdom Mechelen, welke slechts 2 stukken bezit (zie de publicatie n.a.v. de tentoonstelling 1983). Daarna behandelt de auteur de kartuizer-auteurs en de kloosterbibliotheek. Hier moeten we de auteur op een duidelijk gebrek wijzen, namelijk de veronachtzaming van enkele belangrijke elementen. Hij komt niet ten volle terug op de katalogi ARR Religiekas nr. 73⁹⁰ en nr. 412. Evenmin licht hij de lezer in over teruggevonden manuscripten, zoals daar zijn een bijbel in Groot-Britannië of gegevens aangehaalt in Archief- en Bibliotheekwezen in België (ondermeer jg. 1982) of uit Jean Picard’s werk „Saint Antelme de Chignin”. Bij de opsomming van de kunstschaten tenslotte, en meer bepaald deze van de zegels haalt dhr De Grauwe Orleans en Mons aan als bewaarplaatsen van het zegel van de kartuis te Herne. Wij kunnen daar echter ook Leuven (archief van Arenberg-Heverlee) en Edingen (archief van Arenberg) aan toevoegen.

Niettegenstaande de enkele kleine onvolkomenheden, mogen we toch stellen dat dit werk een goede bijdrage is tot de kennis van ons religieus patrimonium, en dit vooral omdat wij — Het Oude Land van Edingen —, de oudste kartuis van de Nederlanden binnen ons werkterrein mogen herbergen. Enkele illustraties verrijken het geheel zodat het boek toch aan te bevelen is als handig naslagwerk voor geïnteresseerden.

